

Liefhebber

door Haro Kraak

Televisiemaker Wim Brands liet in zijn werk zien dat je met wezenlijke interesse heel ver komt.

Drie jaar geleden vroeg ik Wim Brands naar aanleiding van zijn serie Boeken op reis hoe je de binnenwereld van de schrijver vertaalt in een aantrekkelijk televisieportret. Hoe laat je de doorgaans oude man achter het toetsenbord tot leven komen op het scherm?

Brands vond het vragen van niks.

Schrijvers zijn uit zichzelf interessant - daar hoef je niet zoveel aan te doen, vond hij. Gewoon goed luisteren en doorvragen. Zolang je het boek maar niet reduceert tot een paar slogans, zoals je op tv vaak ziet gebeuren. Dinsdagavond werd zijn bezoek aan Annie Proulx in Wyoming uit die reeks herhaald, als in memoriam, en daaruit bleek dat Brands gelijk had: met wezenlijke interesse

Als je iets over de televisiemaker Wim Brands kan zeggen, is het dat hij een liefhebber was. Wars van medialogica. Schrijvers schoven dolgraag bij hem aan in VPRO Boeken, want van Brands had je niets te vrezen. Hij had het boek goed gelezen, was vriendelijk en stelde geïnteresseerde vragen - geen spoor van effectbejag.

Maandag maakte Wim Brands een einde aan zijn leven, gevelde door een depressie. Hij zal gemist worden als mens, schrijver, dichter en bloemlezer, maar zeker ook als interviewer. Te vrezen valt dat het gat dat hij achterlaat niet wordt gedicht. Op het jaarlijkse terugkomfeestje van Adriaan van Dis na, was Brands de enige die op tv kalme, warme, eerlijke en tamelijk lange gesprekken voerde met schrijvers. Over hun boeken.

'Mediageniek', zei Brands destijds in de Volkskrant, 'dat begrip is bedacht door de media en moet je zo veel mogelijk saboteren.'

Zo kon je op de laatste zondagochtend van 2014 zien hoe de 74-jarige Jeroen Brouwers uit zijn Belgische boshut was gekropen om tegenover Brands te zitten. Mediageniek was hij zeker niet, althans niet volgens de talkshowvoorschriften. De kijker werd haast deelgenoot van Brouwers'

ademnood, zijn fysieke ongemakken, zijn onwil om te psychologiseren, en Brands liet hem zijn gang gaan, zoals hij elke gast vrij liet. Brands stuurde wel, maar was niet uit op een bepaald antwoord. Het gesprek draaide nooit om de interviewer, behalve dat het zijn signatuur droeg. Hij koos zijn gasten uit op basis van wat hij zelf las en goed vond. Midden in een gesprek onderbrak Brands zijn gast vaak om hem of haar iets te laten voorlezen dat precies aansloot op wat er werd gezegd. Dan zag je hem weer, de liefhebber. Op zondag 19 juli was een speciale uitzending van VPRO Boeken te zien met schrijver en dichter Rogi Wieg. Die woensdag had hij euthanasie gepleegd, omdat het lijden hem teveel werd. Brands had hem een paar maanden eerder thuis opgezocht. Wieg zat in zijn Playboy-badjas op de bank en vertelde over zijn depressies, zelfmoordpogingen en angst voor de dood. Zachtjes huilend zei hij: 'Ik heb het twee keer geprobeerd, maar het is niks voor mij, je eigen lichaam verwoesten.'

Wim Brands luisterde en zweeg.

Bron: *De Volkskrant* (Tv-rdecensie), woensdag 6 april 2016